

INFORMACE Z ÚADU

Svoz nebezpečného odpadu

V sobotu 14. 9. 2013 proběhne svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu. Sběrné vozy budou přistaveny v těchto časech:

8:00 - 8:55 hodin	u Rychty	10:00 - 10:55 hodin	horní konec u Dubového
9:00 - 9:55 hodin	dům služeb	11:00 - 11:55 hodin	Břevence - točna

Prosíme občany, aby odpad neshromažďovali u stanovišť na zemi, ale počkali na příjezd sběrných vozů a odpad osobně odevzdali pouze pověřeným pracovníkům svozové firmy nebo obecního úřadu. Děkujeme.

išť ní komín

Upozorňujeme občany, kteří mají zájem o čištění komínů, že se mohou **pr b žn hlásit na obecním úad**. Službu pro obec Šumvald prováděl v uplynulých letech pan Němeček, s jeho službami byli občané spokojeni, proto jej obec opět kontaktovala. Pan Němeček přislíbil provést kontroly a čištění komínů **v týdnu od 16. září 2013**.

**Od září se m ní výp j ní den
v Místní knihovně v Šumvald
ze st edy na pond lí od 17:00 do 19:00 hodin.**

675 let B evence

Letošní oslavy 675 let Břevence završí **v ned li 15. září Komentovaná procházka**, která začíná v břevenecké skalce v 9:00 hodin. Od 13:00 hodin v kulturním domě proběhne **Vernisáž výstavy fotografií Romana Sobkuliaka**. **Výstava historických dokumentů a fotografií a Výstava ocenění SDH Břevence**.

Ve 14:00 hodin sehrají děti **divadelní představení** inspirované místními pověstmi. Od 15:00 hodin bude hrát v kulturním domě reprodukováná hudba k tanci i poslechu.

Výstavy v kulturním domě budou ke shlédnutí v neděli od 10:00 do 17:00 hodin a od pondělí do středy od 15:00 do 17:00 hodin.

Volby do Poslanecké sn movny Parlamentu R

Informujeme voliče, kteří se nemohou zúčastnit voleb v místě svého trvalého pobytu, že od 28. 8. 2013 mohou žádat na obecním úřadě o vydání voličského průkazu. Lhůta pro podání písemné žádosti o vydání voličského průkazu s ověřeným podpisem končí dnem 18. 10. 2013, po tomto datu je možné žádat o vydání voličského průkazu pouze osobně, a to do 23. 10. 2013 do 16:00 hodin.

Voličské průkazy žadatelům bude obecní úřad předávat nebo zasílat od 10. 10. 2013.

Kam s nefunkční zářivkou?

Vysloužilé lineární či úsporné zářivky a výbojky nepatří do popelnice na směsný odpad, protože z nich mohou při rozbití unikat nebezpečné látky.

Každý z nás se v této situaci ocitl. Přestane nám po letech svítit zářivka a tak přemýšlíme, kam vyrazit pro novou, a jak naložit s tou nefunkční. Někde jsme již zaslechli, že vysloužilé zářivky nepatří do komunálního odpadu. Nepatří ale ani do tříděného skla, i když jsou ze skla vyrobené. Ale proč vlastně? Zářivky (trubicové i kompaktní úsporné) totiž obsahují malé množství jedovaté rtuti, která by při špatném zacházení a vyšších koncentracích mohla ohrozit lidské zdraví a životní prostředí. Nejjednodušší je vzít starou zářivku a odevzdat ji v obchodě při nákupu té nové.

Další možností, jak správně naložit s nefunkční zářivkou je její odevzdání **ve sběrném dvo e v naší obci - v prostorách za dílnami obecního úadu (Matalovo)**, kde se nachází E-doměk. Obsluha sběrného dvora ji od Vás zdarma převezme a uloží ji do speciální sběrné nádoby, aby se nerozbila. Zpětný odběr zářivek pro naši obec zajišťuje kolektivní systém EKOLAMP, který nejen přispívá na náklady provozu sběrného místa, ale plně hradí veškeré náklady na přepravu a recyklaci. Tím našemu obecnímu rozpočtu ušetří část prostředků určených pro nakládání s komunálním odpadem. EKOLAMP tak přispívá k ochraně životního prostředí v naší obci a na nás všech je, abychom se k němu alespoň malým dílem připojili.

Více se o problematice nakládání s nefunkčními zářivkami dočtete na www.ekolamp.cz.

SPOLE ENSKÁ RUBRIKA

V září 2013 oslaví významné životní jubileum tyto občané Šumvaldu:

Guxová Marie, č. 241	15. 9.	85 roků
Poštulková Ludmila č. 311	30. 9.	83 roků
Brachtlová Emilie, č. 29	8. 9.	80 roků
Štencl Jaromír, č. 333	26. 9.	79 roků
Popelková Božena, č. 357	30. 9.	75 roků
Šenková Emilie, č. 337	10. 9.	75 roků
Svoboda Karel, č. 415	18. 9.	74 roků
Urbášek Antonín, č. 343	5. 9.	72 roků
Bartoňková Zdenka, č. 341	30. 9.	67 roků
Smrčková Jiřina, č. 270	26. 9.	65 roků

Straka Jaromír, č. 350	17. 9.	65 roků
Kyselý Jiří, č. 282	6. 9.	64 roků
Brachtlová Božena, č. 167	24. 9.	63 roků
Trnečka Jan, č. 289	3. 9.	63 roků
Kupková Zdenka, č. 16	4. 9.	61 roků
Koňárková Marie, č. 172	30. 9.	61 roků
Jenáček Oldřich, č. 412	3. 9.	56 roků
Blechtová Ludmila, č. 387	16. 9.	56 roků
Krajčová Ludmila, č. 389	18. 9.	53 roků
Ransdorfová Dana, č. 330	7. 9.	52 roků
Krestýn Stanislav, č. 382	24. 9.	52 roků

B evence:

Berka Ladislav, č. 19	5. 9.	80 roků
Buška Ludevít, č. 32	18. 9.	79 roků
Ptáček Jan, č. 13	29. 9.	74 roků
Kobylka Vladimír, č. 89	30. 9.	64 roků

Kobylková Marie, č. 89	1. 9.	61 roků
Ospálková Svatava, č. 88	18. 9.	59 roků
Ryšánková Irena, č. 102	2. 9.	59 roků
Tužičková Marie, č. 6	25. 9.	56 roků

**Redakce Šumvaldských novin přeje všem jubilantům
dobré zdraví a hojnost životní pohody!**

KULTURA

Pozvánka do letního kina

Po úspěšném promítání filmu "Ženy v pokušení" Vás SK Šumvald zve opět do improvizovaného letního kina.

V pátek 6. září se bude na hřišti SK Šumvald promítat film "Probudím se včera" - česká komedie z r. 2012 pro všechny generace s Jirkou Mádlem a Filipem Blažkem v hlavních rolích, režie Miloš Šmídmejster. Vstupné je opět 30,- Kč, **zaátek ve 20:30 hodin.**

Občerstvení - pivo, limo, svařené víno, uzenina - bude v prodeji od 20:00 hodin.

Poslední letní karneval ve Skalce

SDH Břevanec pořádá **v sobotu 7. září 2013 od 20:00 hodin** poslední velký letní karneval ve Skalce. Hraje skupina Arconat. Srdečně zvou pořadatelé!

EKO JARMARK v Uničově

Město Uničov a odbor životního prostředí Vás srdečně zvou na EKO JARMARK, který se uskuteční **14. 9. 2013 od 8:30 do 13:00 hodin** na Masarykově náměstí v Uničově.

Program: měření cholesterolu, tlaku a cukru zdarma (9:00 - 12:00 hodin), modelování a tvarování nafukovacích balonků pro děti, ruční práce, dřevěné výrobky, koření, čaje, svíčky, přírodní mýdla, sukulenty, květiny, keramika, další produkty přírodního charakteru, hudební vystoupení skupiny "Gama", trampolína pro děti, prodej burčáku z Jižní Moravy, bohaté občerstvení, jízda na ponících zdarma.

N CO Z HISTORIE ...

Paměť Josefa Šenka st. - pokračování

Za soukromého hospodaření byly zapotřebí řemesla jako sedlář, kolář, kovář, bednář, ale i ševci byli nepostradatelní pro všechny občany, neboť byla jenom kožená obuv, která vyžadovala časté opravy. O koňské postroje a chomouty pro celou dědinu pečoval mistr sedlář Romuald Kyselý, vynikající odborník. Jím vyrobené chomouty byly lehké, s typicky líbivou fazonou, vytvarované na každého koně zvlášť, aby nedocházelo k bolestivým otlakům, nebo dokonce k odřeninám. K tomu též ušil patřičné podklady do chomoutu vyplněné koňskými žíněmi.

Tyto podklady koně měly často propocené, v létě se usušily na slunci, v podzimu a v zimě se usušily v kuchyni na kamnech, usušily se tam i koňské houně, neboť v chladném počasí a v zimě se koně přikryli houní, aby neprochladli, tyto houně jsme měli na zateplení, přikrytí i my kočí za jízdy. V kuchyni jsme usušili i své promočené boty, i obuv a oděvy sloužících děvčat a pacholka. Kuchyň byla jediná místnost, kde se topilo. Vzpomínám, jak to často u nás v kuchyni vypadalo, včetně nás čtyř dětí a dospělých a libých vůní ze sušených věcí.

Mistr sedlář byl oblíbený odborník i v okolí, všechny lesní správy v okolí byly jeho stálými zákazníky pro své koně, tehdy velmi početné.

Když měl čas, dělal lidem i matrace, válendy i otomany. Rádi jsme hlavně v zimě šli k mistrovi s nějakou opravou, neboť se tam vždy sešlo několik zákazníků, besedovalo se, mistr při tom pilně pracoval.

Dalším důležitým řemeslem pro zemědělce bylo kolářství. Já pamatuji už jenom jediné kolářství, starého mistra Jana Smrčka, u kterého se vyučilo mnoho mladých tomuto řemeslu, vyučil i svého syna Jana, který postupně pomáhal vést živnost otci. Měli stále hodně práce, byli tam zaměstnaní i dva tovaryši, nějaký učeň. Obdivoval jsem například zhotovení těžkého čtyřcoulového kola na vůz, v jejich stísněné dílně, bez mechanizačního zařízení. Měli jen ruční pily různé velikosti, hoblíky, vrtáky a nebozezy, různé druhy dlát, pořízy a sekery, samá těžká práce. Zlikvidovat a rozbít takové kolo není možné bez dnešní mechanizace. Starý mistr, ačkoliv se u něho vyrobilo spousta výrobků, žil velice nuzně, neboť si práci neuměl nechat dostatečně zaplatit. Měl kousek pole jako hlavní obživu a zároveň koníčkem byla kráva, dojnice, pro kterou brzy ráno před prací jel trakařem až k Horce pro jetel, pro svou kravičku.

Kolářství se nacházelo před číslem 49 Vepříkovo u potoka, dnes je tam holé nevelké prostranství. Dnes se mi zdá neuvěřitelné, že se tam vešla obytná část, chlév, dílna, stodůlka, dvůr, zásoba různého dřeva, materiálu na výrobu. Všechny výrobky od koláře přišly na okutí ke kovářovi.

V dědině byly čtyři kovářny a všechny byly plně vytíženy. V dědině bylo přes dvěsta koní, které bylo nutné až třikrát ročně

přezouvat. Též dojnícím bylo nutné vystrouhat paznehty. Běžně jsme nosili ke kováři na vykutí náklady na pluh, radličky na plečky, na škrabáky (pospěchy), brány, všechno drobné nářadí. Velkou dovednost, umění bylo okouvání vozů, hlavně vozových kol. Na nové kolo zhotovit a natáhnout nový rám vyžadovalo velkou zkušenost a sílu. Nejtěžší bylo v ohni nahřát a ohnout ocelovou pásovinu 10 cm širokou, 18 mm silnou přesně na míru, v ohni svařit, tak aby po naražení na loukotě a zchlazení držela bez hřebů na věky na kole.

Na „Horním“ byla kovářna mistra Ferdinanda Potěšila, následně jeho syna Ferdinanda. Na čísle 22 byla kovářna mistra Jana Kallera. Vyučil své tři syny Hynka, Jana a Františka, všichni se celý život věnovali kovářství, syn Jan měl svou kovářnu na č. 144.

Na č. 85 byla čtvrtá kovářna mistra Kuneše Kryla a jeho synů Jana a Kuneše. Ve všech těchto kovárnách pamatuji ještě, že se vzduch do ohniště vhněl „kovářskými měchy“ ručně. Často jsme mistrovi pomáhali táhat „měchy“, když se na něco čekalo.

První zámečnictví v dědině měl Krestýn Vítězslav, běžně se říkalo „Viktor“. Dílnu měl na čísle 107 Blaháčkovo, v roce 1930 si postavil domek s dílnou na „Chaloupkách“. Byl též klempířem, dělal okapové rýny a svody, odváděl vždy poctivou práci. Svě čtyři syny vyučil též svému řemeslu. Po roce 1930 se přistěhoval do Šumvaldu zámečnický mistr Alois Chlebníček, byl rodák z Komnatek. Postavil si dům za Dolním mlýnem směrem k Troubelicím, a dílnu zámečnickou vybavenou stroji, kde bylo možné dělat složitější opravy zemědělských strojů, se synem Aloisem dělali lidem i vodovody. Strojnímu zámečnictví se tam vyučilo mnoho mladých.

(Josef Šenk st.)

ZAJÍMAVOSTI, STATISTIKA

Po así v ervenci 2013

Červenec 2013 byl velmi teplý, první dvě dekády byly o více než 3°C teplejší než normál, třetí dekáda **m la tro pické teploty a byla o 11,4°C teplejší než normál. Pr m rná teplota ervence 25,3°C byla o 6°C nad normálem.** Červenec 2013 **byl nejteplejším za 53 let mého pozorování:**

(2013 25,3°C, 2006 24,7°C, 2010 23,9°C). **Maximum teploty 34,2°C** bylo naměřeno 28. července, **na minimum 12,3°C** poklesla teplota 1/7. **Nejteplejším dnem** s průměrnou teplotou 29,9°C byl 29/7, **nejchladnějším dnem** s průměrem 19,2°C. Červenec měl 24 letních dnů a 4 tropické dny (maximum aspoň 30°C) a 3 tropické noci (noční teplota nepoklesne pod 20°C)

Na srážky byl červenec velmi chudý, v pěti dnech **spadlo jen 19,7 mm,** což je 25% normálu. Nejvydatnější srážky spadly 5/7 (17,8mm), jedenkrát padaly kroupy. Červenec měl 18 jasných dnů, 12 oblačných a 1 zamračený. Vítr vál převážně z východních směrů (9x SV, 4x V, 11x JV), ze západních směrů 7x ze SZ.

(na . 222 pozoroval Mgr. Miloslav Makas)

Po así v srpnu 2013

Po velmi teplém červenci **p icházel i velmi teplý srpen.** Zvláště velmi teplá byla první dekáda s tropickými teplotami s průměrnou teplotou 26,2°C (o 7,6°C nad normál). Druhá dekáda byla chladnější, ale ještě 2°C nad normálem. Třetí dekáda byla skoro v normálu. Vcelku **byla letošní srpnová teplota s 21,8°C druhou nejteplejší za posledních 50 let** (srpen 1992 s 23°C byl nejteplejší, třetí nejteplejší byl srpen 2012 s 21,6°C). **Maxima 34,3°C** bylo dosaženo 2. a 8. srpna, **na minimum 11,8°C** poklesla teplota 16/8. **Nejteplejším dnem** s prům. 30,1°C byl 8. srpen, **nejchladnějším** 27. srpen s prům. 16,9°C. Letošní srpen měl 11 letních dnů, 6 tropických a 4 tropické noci.

Srpnové srážky 77,9 mm byly o necelých 8 mm nad normálem (111%) a spadly v osmi dnech. **Nejvydatnější denní srážky 44,6 mm** spadly 9. srpna, byly to třetí nejvydatnější denní srpnové srážky za 50 let. (3/8 2005 50,4 mm, 4/8 2002 45,2 mm) .Srpen měl 14 dnů jasných, 9 oblačných a 8 zamračených, 2 s bouřkou.

(na . 222 pozoroval Mgr. Miloslav Makas)

Vysv tlení n kterých meteorologických pojm

arktický den ... po celý den nevystoupí teplota nad -10°C
ledový den ... po celý den je teplota pod 0°C
mrazový den ... minimum teploty klesne pod 0°C
jasný den ... průměrná oblačnost je menší než 20%
obla ný den ... průměrná oblačnost mezi 20 až 80%

letní den ... maximum teploty nedosáhne aspoň 25°C
tropický den ... maximum teploty dosáhne aspoň 30°C
tropická noc ... po celou noc neklesne teplota pod 20°C
zamra ený den ... průměrná oblačnost větší než 80%

(Mgr. Miloslav Makas)

Pranostiky versus meteorologie

Staré pranostiky a rčení už mnohokrát prokázaly svou pravdivost. Moderní meteorologie se k nim někdy sama obrací. Uvádím několik pranostik podzimního období.

- * Když listí pomalu opadá, tuhá zima bývá ráda
- * Podzimek bohatý na mlhu věští v zimě mnoho sněhu
- * Na svatého Jeronyma stěhuje se k nám už zima
- * Na svatého Cypriána chladno bývá časně zrána

- * Jiří s teplem, Mikuláš s pící
- * O svaté Brigitě bývá mlha na úsvitě
- * Panny Marie narození – vlaštoviček rozloučení

(Mgr. Miloslav Makas)

Co víte o "babím létu"?

Je to období suchého slunného a teplého, málo v trného po así v zá í a íjnu. Krása „babího léta“ je výstižně zachycena i v básních Josefa Václava Sládka, Jaroslava Vrchlického nebo Jaroslava Seiferta. Původně se babím létem patrně rozuměla jen volně poletující pavučinová vlákna, na kterých ke sklonku léta a na počátku podzimu létají pavouci při hledání zimního úkrytu.

Počátek babího léta se projevuje poměrně velkou výchylkou teploty vzduchu mezi teplým dnem a chladnější nocí a výrazným zakalením ovzduší, které tlumí dopadající záření a vyzařování, takže teplotní kolísání jsou méně výrazná. V babím létě se někdy objevují i mrazíky a mlhy, které zkracují denní svit. Podle meteorologa Stanislava Hanzlíka je průměrná délka

této stále podzimní pohody 8 až 14 dní, v jednotlivých letech je trvání babího léta velmi rozdílné. Např. v roce 1907 a 1959 trvalo přibližně 7 týdnů, poměrně výrazné bylo léto i v letech 1985 až 1987. Někdy nebylo zřetelné vůbec. Přecházelo-li léto až do listopadu, hovořilo se lidově o „létu Věch svatých“. Někdy se u nás babí léto nazývalo i „létem sv. Václava“ (28.9.) Ve Francii se obdobím s podobným rázem podzimního počasí nazývá „létem sv. Mořice“ (22.9), v Německu „létem sv. Michala“ (29.9), v Anglii „létem sv. Lukáše“ (18.10.). V Severní Americe je obdobou našeho babího léta tzv. „indiánské léto“. Američtí indiáni zřejmě využívali tohoto příznivého počasí k doplnění svých zimních zásob.

(Mgr. Miloslav Makas)

SPORT**Kopaná SK Šumvald – sout že zahájeny**

M u ž i: Před zahájením nové sezóny došlo k několika změnám v kádru. Hostování ukončili: Šenk Zdeněk (do Náměště n. H.), Janoušek Petr (do Paseky). Z Uničova přišli na hostování mladí dorostenci: Hirsch Radim, Lolek Michal a Richter Martin. Ke změně došlo také ve vedení týmu. Novým trenérem je Miroslav Hirsch, asistent trenéra Štěpán Červený a vedoucí týmu Mgr. Lubomír Balcárek. Soupisku tvoří: **branká i:** M. Michna, M. Hon, M. Kolář, **obránci:** P. Brijar, O. Jenáček, P. Petřík, M. Malínek, R. Hirsch, M. Lolek, **záložníci:** P. Veselý, D. Richter, M. Novotný, T. Jořenek, M. Richter, D. Ráb, J. Malínek, **úto níci:** P. Mencl, O. Nessel, M. Langmann.

Omlazený a pozměněný tým zatím hledá svůj herní styl a projev. V prvních třech zápasech jsme na kvalitní soupeře jednoznačně nestačili. Neudrželi jsme míč na svých kopačkách a přetížená obrana se pod tlakem dopouštěla chyb. Zatím je to čekání na první bod i vstřelenou branku. Věřme, že zkušený trenér Hirsch dokáže konsolidovat optimální sestavu, která první body brzy získá.

11. 8. Černovír- Šumvald 7 : 0
 18. 8. Šumvald- Štítý 0 : 2
 25. 8. Bohuňovice- Šumvald 6 : 0

D o r o s t: Dorostenci vstoupili do nové sezóny skvěle. Zúročují své zkušenosti z předchozích ročníků a zdá se, že téměř nezměněný kádr posledních tří let může pomýšlet na příčky nejvyšší.

18. 8. Šumvald- Nedvězí 16 : 1 (D. Hejl 5, P. Čamek 3, J. Kaller 2, Ospálek 2, P. Dujšengaliev, J. Kratochvíl, P. Kyselý, Polášek)
 25. 8. Štěpánov - Šumvald 1 : 3 (P. Čamek 2, vlastní)

(zapsal Mgr. Ladislav Vyhňálek)

Šumvaldské noviny vydává Obecní úřad v Šumvaldě nákladem 300 výtisků. Vydávání povoleno pod. č. MK ČR E 12535.
 Příspěvky odevzdávejte vždy nejpozději k 25. dni v měsíci na Obecní úřad v Šumvaldě.
 Redakce ŠN, Obecní úřad, 783 85 Šumvald 17, www.sumvald.cz / e.mail: redakceSN@seznam.cz